Hikâye - Halk Hikâyesi - Dede Korkut Hikâyeleri - Mesnevi

1. Ünüm anla, sözüm dinle Bay Büre Bey,
Yüce Tanrı sana bir oğul vermiş, bağışlasın!
Ağır sancak götürdüğünde Müslümanlar arkası olsun!
Karşı yatan karlı dağlardan aşıt versin!
Kanlı kanlı sulardan geçer olsa geçit versin!
Kalabalık kâfire girdiğinde
Ulu Tanrı senin oğluna fırsat versin!

Bu parça aşağıdaki eserlerden hangisinden alınmıştır?

A) Dede Korkut Hikâyeleri
B) Oğuz Kağan Destanı
C) Divanü Lügâti't-Türk
D) Battalname
E) Makalat

2. – Gidiyor musun?

– Gidiyorum ya, işimi tükettim.

O zaman gördü ki küçük çocuk, memleketlisi, minimini yavru ağlıyor... Sessizce, titreye titreye ağlıyor. Yanaklarından gözyaşları birbiri arkasına nasıl acele acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle, bağrının sarsıntılarıyla yerlerinden oynayarak pırıl pırıl akıyor.

– Ağlama be! Ağlama be!

Eskici başka söz bulamamıştı. Bunu işiten çocuk hıçkıra hıçkıra, katıla katıla ağlamaktaydı; bir daha Türkçe konuşacak adam bulamayacağı için ağlamaktaydı.

– Ağlama diyorum sana! Ağlama!

Bunları derken onun da katı, nasırlaşmış yüreği yumuşamış, şişmişti. Önüne geçmeye çalıştı ama yapamadı; kendisini tutamadı; gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan yaşların Arabistan sıcağıyla yanan kızgın göğsüne bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici döküldüğünü duydu.

Bu parça aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmıştır?

A) Hikâye
B) Manzum hikâye
C) Halk hikâyesi
D) Mesnevi
E) Masal

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

3. (I) Türk edebiyatının destan geleneğinden halk hikâyeciliğine geçiş dönemi eseri olan Dede Korkut Hikâyeleri, Türk boylarının Kafkasya ve Azerbaycan yörelerindeki yerleşme, yurt kurma ve akınlarını konu alır. (II) Kitabın asıl adı "Kitâb-ı Dedem Korkud alâ Lisân-ı Tâife-i Oğuzân"dır. (III) Dede Korkut, Oğuz boylarının destanlaşmış hikâyelerini derli toplu bir biçimde aktaran bir anlatıcıdır. (IV) Ağır ve sanatlı bir dili olan Dede Korkut Hikâyeleri'nin tamamı düzyazı biçimindedir. (V) Dede Korkut'un anlattığı bu hikâyeler, ancak XV. yüzyılda yazıya geçirilebilmiştir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

4. - - - -, anlatılması sayfalar tutacak uzun hikâyeleri dile getirir. Aşk, kahramanlık konularıyla dinî, ahlaki ve felsefi öğretilerin işlendiği bir nazım biçimidir. Kafiyesine yüzlerce, binlerce eş kelime bulmayı kaldıramayacak geniş çaplı eserler için başvurulacak tek nazım şeklidir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Kaside
B) Mesnevi
C) Gazel
D) Şarkı
E) Tuyuğ

5. Gerçek ya da gerçeğe yakın olaylar anlatılır. Geleneksel bir içeriği olan, kuşaktan kuşağa sözlü olarak aktarılan halk edebiyatı ürünlerindendir. Genellikle aşk ve kahramanlık konularını işler. Kişilerin olağanüstü özellikleri oldukça sınırlıdır. Belirli anlatıcıları vardır. Bu kişiler genellikle meddahlardır. Nazım-nesir iç içedir. Kerem ile Aslı, Ferhat ile Şirin, Arzu ile Kamber örneklerinden birkaçıdır.

Bu parçada tanıtılan yazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hikâye
B) Halk hikâyesi
C) Masal
D) Destan
E) Efsane

6. - - - -, klasik Türk edebiyatında, Batılı anlamdaki hikâye ve roman türünü temsil edebilecek bir nazım biçimidir. Konu alanlarının oldukça geniş bir yelpazeye sahip olması ve beyit sayılarının herhangi bir kısıtlamaya tabi tutulmaması nedeniyle çeşitli olay ve hikâyelerin anlatımı için oldukça uygundur. En çok tercih edilen konular klasik aşk hikâyeleridir. - - - - işte bu tür hikâyelerden biridir. Fuzuli, Arap ve Fars edebiyatlarında pek çok örneği olan bu hikâyeyi kendine has dil, üslup ve kurgu özellikleriyle kaleme almıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) Gazel - Kerem ile Aslı
B) Semai - Ferhat ile Şirin
C) Kaside - Arzu ile Kamber
D) Destan - Yusuf u Züleyha
E) Mesnevi - Leyla ile Mecnun

7. Elli yıldır yanaram hicrin ile
Şimdi buldum seni düştün ele

Zelha eder ya sanem anla hâlim
Aşık oldum göynürem tutgıl elim

Tursa otursa Yusuf'u söylenir
Kanda kim varsa anı zikreylenir

Zeliha köşkten bakar görür anı
Çağırır feryadeder göynür canı

Bu dizelerden yola çıkarak mesnevi nazım biçimiyle ilgili,

I. Konu bütünlüğü yoktur.
II. Beyit nazım biçimiyle yazılır.
III. Aruzun kısa kalıpları kullanılır.

çıkarımlarından hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

8. Ashab-ı kibar:

– Bari burada İmam Ali'nin gözleri sağlam olsaydı. Bizim ordumuza yardım ederdi, dediler. Çok üzüldüler. İslam askeri gece orada konakladı. Sabah olunca hazırlık yapıp savaş meydanına yöneldiler:

Beyit:

Yine altın elbise oldu zamana
Güneş yürüdü asumana

Cihana rahmet her türlüsü saçıldı
Sabah oldu, karadan ak seçildi

Yine yiğitler meydana geldi
Mumun ateşine pervane yandı

Gaziler, atlarına bindiler, saf hâline gelip beklemeye başladılar. Küffar askerleri gördüler ki İslam askeri meydanda toplanmış. Hayber halkı da hazırlık yaptı. Silahlarını giydiler, burçların üzerinde ve hendeğin kenarında beklediler. Toplar ve mancınıklar kurdular.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Olaylar oluş sırasına göre anlatılmıştır.
B) Öyküleyici anlatım biçimi kullanılmıştır.
C) Dinî-destani bir kahramanlık hikâyesidir.
D) Nazım ve nesirden oluşan bölümler iç içedir.
E) Anlaşılması güç, sanatlı bir dili vardır.

9. Kan-Turalı aydur:

– Bu dünyayı erenler (yiğitler) akıl ile bulmuşlardır. Bunun önünden sıçrayayım, ne hünerim var ise göstereyim, didi. Adı görklü (güzel) Muhammed'e salavat getürdi, boğanın öninden savuldı. Boğa boynuzı üzerine dikildi. Kuyruğından üç kere küterip (kaldırıp) yire çaldı. Sünükleri (kemikleri) hurd oldı (un ufak oldu). Bastı, boğazladı, bıçak çıkarup derisin yüzdi. Eti meydanda koyup derisini tekürün önine getürüp aydur:

– Tan ile kızunı mana viresin, didi.

Dede Korkut Hikâyeleri'nden alınan bu parçanın teması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kahramanlık B) Yalnızlık C) Özlem D) Hüzün E) Aşk

